

Живи човешки съкровища България

Начало

Номенклатура

Календар

За проекта

Анализи

Институт за
фолклор при БАНМинистерство на
културата на
Република България

НОМЕНКЛАТУРА

Национална номенклатура

"Живи човешки съкровища - България. Номенклатура на дейностите" идентифицира традиционни дейности и умения, официално разпознати от държавата като важни съставки на нематериалното културно наследство на България, което подлежи на опазване.

Регионална номенклатура

Номенклатурата "Живи човешки съкровища - България" има два основни раздела - **национална** и **по региони**. В националната обобщено са изведени дейности и умения, които се приемат като представителни за страната и на чието опазване държавата особено много държи. Регионалните, за които е приет принципът на административното делене на страната по области, са по-разгърнати. В тях са включени и типични за района и областта дейности и умения. В целия документ понятията традиционно, фолклорно и старинно се използват като синоними.

Дялове на традиционната култура

Традиционната фолклорна култура съществува чрез многообразие от локални варианти, очертаващи относително самостоятелни културни пространства и предопределящи особената роля и място на диалекта, разбираан като културна специфика. Локалните варианти предопределят и разнообразието във фолклорната естетика като система от норми и правила, формиращи възгледа за това кое е хубаво и ценно.

Принципът на организация и подредба на културните факти и дейностите в номенклатурата е свързан със самия характер на традиционната култура на българите, с колективните и индивидуалните ѝ форми на изява и изпълнение, с обредните и необредните дейности и умения. Най-често обредните са свързани с по-голяма общност (селището, обредна група), поради което те са изведени на първо място в номенклатурата. Следват дейности и умения, свързани в повечето случаи с индивидуален носител и изпълнител. Съществувайки в неразривно единство с останалите, всеки от дяловете има свои собствени специфики, които са определили и принципа на селекция на дейностите в различните раздели, но не смежът е бил към максимална унификация, но винаги е било възможно тя да бъде разгърната системно и докрай.

Подредбата на дейностите в номенклатурата няма ценностен характер - изредените дейности са равнопоставени като културна стойност, а принципът на подредането им съчетава едновременно научни и практически съображения и цели яснота. Номенклатурата може да бъде допълвана и с нерегистрирани в момента в нея културни дейности и умения, ако те отговарят на възприетите основни критерии.

Преди всичко, дейностите трябва да са автентични, което предполага да се изпълняват в естествена среда и условия и да не са от сферата на професионалното и специализираното изкуство. Освен това те трябва да са представителни за общността и да имат художествен характер, което очертава тяхната уникалност и стойност като културни факти.

Важно условие за включване на определена дейност или умение в номенклатурата е тяхната жизненост: те трябва да се практикуват и да се предават чрез обучение на следващите поколения. Не по-малко съществен е и критерият за старинност, който може да има различни форми: дейността да се свързва с изпълнение "от незапомнени времена"; да е донесена като традиционна от друго място заедно с преселнически движения; да съществува спомен за времето на появата ѝ сред формите на фолклорната култура, но това време все пак да е достатъчно отдалечено и др. В тази връзка бе възприет международно утвърденият принцип за минимум 50-годишна давност.

Колкото и да е съхранена българската традиционна фолклорна култура, с времето в нея все пак са настъпили някои съществени промени. Една от тях е постепенното загубване в съвременността на основната за традицията културна опозиция мъжко/женско, свързана с поредица от забрани типично женски дейности да се

2014 JANUARY

Лазаровден	23
Връбница	24
Цветница	24
Велики понеделник	25
Велики вторник	26
Велика сряда	27
Велики четвъртък	28
Разпети петък	29
Велика събота	30
Мара лишанка	30

ГАЛЕРИЯ

Всички публикувани снимки, текстови и видео материали имат запазени авторски права.

изпълняват от мъже и обратно. Днес тези строги граници са донякъде размити. Самата култура се реализира в различна социална среда. В номенклатурата под "традиционна култура" се разбира фолклорната култура както на селото, така и на града. Особено място се отделя на дейностите, които са част от обредния и празничен комплекс, част от живата селищна традиция и се поддържат не само чрез самодейността.

Логиката в подредбата на дейностите в регионалните списъци за музика и танц е от по-широко разпространените към по-специфичните.

Изработването на номенклатурата е резултат от реализацията на проекта "Живи човешки съкровища - България. Номенклатура на дейностите".

Певческа група с традиционно облекло (края на XIX в.) от с. Пасарел

Многогласно женско фолклорно пеене
1991 г. Архив на Института за фолклор при БАН

Кожухарско-еснафско сдружение в Пловдив

Обработване на кожа по старинни технологии (кожарство, кожухарство)
Преди 1887 г. Народна библиотека "Св. св. Кирил и Методий", сбирка "Портрети и снимки", сигнатура С

Сватбарско хоро в с. Острец

Сватба
Фонд на Министерство на културата